

Motion till riksdagen 2006/07:Sf1

av LiseLotte Olsson m.fl. (v)
med anledning av prop. 2006/07:10

Avveckling av försäkringsdelegationerna samt ändrad beslutsordning i ärenden om bilstöd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens proposition 2006/07:10 Avveckling av försäkringsdelegationerna samt ändrad beslutsordning i ärenden om bilstöd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att socialförsäkringsnämnderna bör bibehållas med nuvarande reglering.

Regeringens förslag

Regeringen föreslår i propositionen att Försäkringskassans försäkringsdelegationer skall avvecklas. I samband med detta föreslår regeringen att Försäkringskassan skall ta över ansvaret för att tillsätta ledamöter i socialförsäkringsnämnderna. Vidare föreslår regeringen i propositionen att Försäkringskassan skall ta över ansvaret för att besluta om deltagande i finansiell samordning och annan samverkan inom rehabiliteringsområdet. Slutligen föreslås i propositionen att ärenden om bilstöd till personer med funktionshinder inte längre skall avgöras av socialförsäkringsnämnd utan av tjänsteman hos Försäkringskassan.

Fel! Okänt namn på

Bakgrund

Den 1 januari 2005 reformerades Försäkringskassan, i enlighet med den s.k. ANSA-utredningens förslag (SOU 2003:106), till en statlig myndighet. Syftet med att skapa en sammanhållen myndighet var att öka förutsättningarna för att kunna leva upp till de krav som riksdagen satt upp inom socialförsäkringen. Det handlade framför allt om att öka rättssäkerheten och likformigheten i bedömningarna. När riksdagen beslutade om förstatligandet framhölls vikten av ett fortsatt förtroendemännainflytande i socialförsäkringen. Den nya formen för detta blev försäkringsdelegationer i varje län och socialförsäkringsnämnder som tidigare.

Försäkringsdelegationernas uppdrag handlar om att bevaka att Försäkringskassans verksamhet i länet bedrivs effektivt, att länets invånare och arbetsgivare får ett bra bemötande och att kontakterna underlättas genom god service och information. Synpunkter från dessa grupper kan hämtas in genom bland annat kontakter och dialog med medborgare och brukarorganisationer. I försäkringsdelegationens bevakningsuppdrag ingår vidare att årligen lämna en skriftlig rapport till regeringen. Detta skall ske före den 31 mars varje år. De 21 rapporter som inkom till regeringen våren 2006 har resulterat i en 52-punktslista över åtaganden för Försäkringskassan. Åtagandena rör bemötande, tillgänglighet, handläggningstider m.m. och skall fungera som underlag för fortsatt utvecklingsarbete inom Försäkringskassan.

Utöver bevakningsuppdraget skall försäkringsdelegationerna besluta i frågor om samverkan inom rehabiliteringsområdet och utse ledamöter i de samordningsförbund som nu bildas runt om i landet samt i socialförsäkringsnämnderna. Försäkringsdelegationen hanterar dock inte enskilda ärenden.

I Jan Rydhs utredning från 2004 om Försäkringskassans genomförandeorganisation (GEORG) uttalades angående synen på förtroendevalda i försäkringsdelegationer och socialförsäkringsnämnder att dessa är:

- ? viktiga komplement till tjänstemännens kompetens och kunskap
- ? betydelsefulla inslag för att trygga medborgarnas insyn och inflytande i det svenska välfärdssystemet (SOU 2004:127).

GEORG-utredningen menade att det är rimligt att den myndighet som hanterar en stor del av landets välfärdssystem och så stor del som en tredjedel av statsbudgeten också har medborgarinsyn genom förtroendevalda organ. Detta var också riksdagens mening och en grundförutsättning för själva genomförandet av sammanslagningen till en myndighet.

Vänsterpartiets ställningstagande

Regeringens förslag innebär att medborgarinflytandet kraftigt beskärs. Med regeringens förslag skulle detta enbart kunna utövas av riksdagen. Dessutom skulle den politiska medverkan från staten i samordningsförbunden häri-

genom försvinna. Detta skulle få allvarliga konsekvenser för dem som på grund av sjukdom eller arbetsskada står utanför arbetsmarknaden.

Det är vidare mycket förvånande att regeringen hastar fram detta förslag med en sådan fart att man inte ens inväntar den avrapportering som försäkringsdelegationerna skall avlämna under 2007, inte minst med tanke på det särskilda uppdrag som förelagat angående handikappersättning och vårdbidrag. Det förefaller som att det viktiga för regeringen är att begränsa medborgarinsynen så fort som möjligt. Eftersom det inte finns någon tillsynsmyndighet avseende Försäkringskassans verksamhet innebär förslaget dessutom att Försäkringskassan helt skulle sakna tillsyn från och med den 1 januari 2007.

Vänsterpartiet delar GEORG-utredningens slutsatser och menar att försäkringsdelegationerna är viktiga för att garantera medborgarnas insyn och inflytande i så avgörande delar som våra gemensamma försäkringar. Dessutom är det tydligt att ett slopande av försäkringsdelegationerna innebär ett hinder för den finansiella samordning mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, kommuner och landsting som är så viktig för att få rehabiliteringsinsatser att fungera. Försäkringsdelegationerna spelar genom de förtroendevalda nämligen en viktig roll i dessa samarbetsprojekt runt om i landet. Det har visat sig mycket tydligt att det behövs engagerade politiker med kännedom om lokala förutsättningar för att få samordningen att fungera. Genom ett avskaffande av försäkringsdelegationerna skulle många av de samarbetsprojekt som äntligen påbörjats troligtvis avbrytas.

Vänsterpartiet anser att försäkringsdelegationerna skall finnas kvar med ovan angivna motivering. De utgör en viktig del för legitimiteten i socialförsäkringssystemet. Mot denna bakgrund bör därför riksdagen avslå regeringens proposition 2006/07:10 Avveckling av försäkringsdelegationerna samt ändrad beslutsordning i ärenden om bilstöd. Detta bör riksdagen besluta.

Regeringen avser vidare att så fort det kan anses möjligt slopa socialförsäkringsnämnderna. Detta skulle enligt Vänsterpartiets mening vara en mycket beklaglig utveckling. Att avskaffa socialförsäkringsnämnderna skulle innebära att den folkliga förankringen av socialförsäkringen och det lokala medborgarinflytandet helt går förlorad. Genom socialförsäkringsnämnderna säkras förutom hänsynstagande till viss lokal kännedom också den fackliga förankringen. Vidare skulle en sådan ordning kraftigt begränsa individens överklagandemöjligheter i försäkringen.

Även om det kan anses angeläget att hitta sätt att effektivisera ärendehantering i flera avseenden, och att koncentration av ärendeslag kan vara ett lämpligt verktyg för att uppnå sådan effektivisering, anser Vänsterpartiet inte att en ändrad beslutsordning i ärenden om bilstöd till personer med funktionshinder kan anses motiverat.

Det är för Vänsterpartiet en prioriterad fråga att värna medborgarinflytandet i socialförsäkringarna. Socialförsäkringsnämnderna utgör i detta avseende en central del i socialförsäkringens administrativa uppbyggnad. Det är för Vänsterpartiet också en prioriterad uppgift att värna rättssäkerheten i socialförsäkringssystemet och likvärdigheten i bedömningarna, och att denna strävan aldrig skall innebära en utveckling mot ökad restriktivitet i bedömningar-

Fel! Okänt namn på

na. Mot denna bakgrund bör socialförsäkringsnämnderna bibehållas med nuvarande reglering. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 22 november 2006

LiseLotte Olsson (v)

Torbjörn Björlund (v)

Kalle Larsson (v)

Gunilla Wahlén (v)

Josefin Brink (v)

Kent Persson (v)

Alice Åström (v)